

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

Decima septima causa. Septima post decima prohibet dissolvere vota.
Quatuor quæstiones causæ decimæ septimæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

nafterio, vel quocunque commercio a vendere. Quod si factum fuerit, non valebit, sed ipsum monasterium in pristinum reformetur statum.

In capitularibus sic habetur. Nemini Regum, aut cuiquam hominum liceat monasterium tradere, vel commutare, vel quocunque commercio vendere.

¶ Vendere. In locis indicatis haec sequuntur. Hoc etiam divina, & Apostolica, atque canonica sub anathematis poena sanxit auctoritas.

C. XL. ¶ Episcopi & fratrum consilio monasterium ad meliorandum alii supponere nullo modo prohibetur.

Item ex b. decreto Bonifacii.

Si quis vult monasterium suum ad meliorandum in alium locum ponere, fiat cum consilio Episcopi & fratrum suorum: & dimittat Presbyterum in priori loco ad ministeria ecclesiarum.

C. XLII. ¶ Publica penitentia subijciantur, qui circumveniendo aliquos tondere presunt.

Item ex concilio Moguntinensi.

Constituit e sane sacer iste conventus, ut Episcopi, sive Abbates, qui non in fructum animarum, sed in avaritiam & turpe lucrum inhiantes, quoslibet homines circumveniendo tonderent, & res eorum tali persuasione surripuerunt, penitentia canonice, utpote turpis lucri sectatores, subiaceant. Hi vero qui illecti comam deposuerunt, in eo quod ceperunt, perseverare cogantur: res vero eorum hereditibus reddantur.

¶ Caput hoc a Burchardo etiam & Ivone recitatur ex Moguntino, & multo plenius, eodemque plane modo, quo nunc legitur in Cabilon. 2. c. 7.

C. XLIII. ¶ Sine voluntate fratrum aliquem de suo propinquis Abbas sibi substituere non valet.

Item ex concilio f. Toletano.

Congregatio g. debet sibi eligere Abbatem post Abbatem sui mortem, vel eo vivente, si ipsi discesserit vel peccaverit. Episcopus enim non debet Abbatem violenter retinere in loco suo. Ipse autem non potest aliquem ordinare de suis propinquis vel amicis sine voluntate fratrum.

CAUSA XVII.

Vidam Presbyter infirmitate gravatus fieri velle monachum dixit: ecclesiam & beneficium in manu advocati renunciavit. Postquam convalescit, mox se futurum monachum negavit, & ecclesiam & beneficium reposuit.

- 1. Hic primum queritur, utrum reus voti tenetur, an liceat ei a proposito suo cordis discedere.
- 2. Secundo, an ecclesia & beneficium ei reddenda sint, qua prius libera voluntate reseravit.
- 3. Tertio, si contraxisset eum se & sua monasterio tradidisset, an licentia Abbatis liceret ei ad propria h. redire.
- 4. Quarto, si sine licentia Abbatis retrò abierit, an sua sibi ab Abbate reddenda sint.

QUESTIO I.

¶ Quid a voto discedere non liceat, multo auctoribus probatur. At enim Propheta: i. [Vovete, & reddite Domino Deo vestro.]

a al. commento. b al. commodo. c Polyb. 23. tit. 12. Burch. l. 9. c. 26. Ivo p. 3. c. 31. d In Cabilon. 2. c. 7. 20. q. 3. constituit. e Burch. l. 8. c. 93. Ivo p. 3. c. 111. f al. ex eodem. g Moguntino. h Burch. l. 8. c. 86. Ivo p. 7. c. 104. h al. priora. i Psal. 71.

C. I. ¶ Que Deo voverunt, necessario reddantur. Item Augustinus.

Sunt quaedam, quae etiam non voverentes debemus: quaedam etiam, quae nisi voverimus, non debemus: sed postquam ea Deo promittimus, necessario reddere constringimur.

¶ Huius capituli ipsa omnino verba non sunt inventa apud Augustinum, sed ferè eadem habentur apud Castodorum in Psal. 31. ad vers. vovete, quem citat glossa ordinaria ad eum locum.

C. II. ¶ De eodem.

Item Hieronymus a.

Voverentibus b. virginitatem non solum nubere, sed etiam velle, damnabile est.

C. III. ¶ Dignus est supplicio, qui seipsum Deo subtrahit a voto resistentem.

Item Gregorius in regestis lib. 1. epist. 33. ad Venantium.

¶ Nanas et pecunias Deo voverat, quas post diaboli victus persuasione subtraxit. Sed qua morte multatus est, scis. Si ergo ille mortis periculo dignus fuit, qui eos quos dederat nummos Deo abstulit, considera quanto periculo in divino iudicio dignus eris, qui non nummos, sed a temetipsum, Deo omnipotenti (cui te subonachali habitu devoveras) subtraxisti.

C. IV. ¶ Ante Dei oculos cadunt, qui bonis, quae concipiunt, agere recusant.

Idem super Ezechielem, lib. 1. homil. 1.

¶ Qui bona agunt, si meliora agere delibitant, & post deliberata non faciunt, licet in bonis prioribus perseverent, in conspectu tamen Dei ceciderunt ex deliberatione. Item paulo superius. ¶ Sunt qui cuncta relinquere, & Dei servitio se subdere, & frano caliditate se restringere delibitant: sed cum post caliditatem atios cecidisse concipiunt, se retrahendo, meritum perdunt.

¶ Si ergo post votum quisque necessario cogitur sibi, quod voverit, si voveritibus non solum nubere, sed etiam velle, damnabile est: patet, quod sacerdos iste ad executionem sui voti cogendus est; & non solum non fieri, sed etiam velle monachum non fieri, sibi damnabile est. Quod vero inter voverentes iste computandus sit, patet ex verbis Augustini e, dicentes: [Dixi confitebor, &c.] Magna pietas Dei est, ut ad solam promissionem peccata dimittat. [Non enim pro opere reputatur.] Sicut ergo Propheta inter voverentes reputatur, quia dixit, Ego confitebor; sic iste inter eosdem computandus est, quia dixit, fiam monachus. Huic ita responderet. Aliud est propositum corde concipere, & etiam ore enuntiare, aliud est subiugantibus obligatione se reum voti facere. Quia 1. ergo iste propositum suum ore simpliciter enuntiauit, non autem monasterium, aut Abbatem tradidit, nec promissionem scripsit, nequaquam reus consideretur.

¶ Quia ergo. In plerisque vetustis exemplaribus haec est ratio questionis secunda.

QUESTIO II.

C. I. ¶ Non cogitur aliquis in monasterium manere, nisi professionem fecerit in manu Abbatis.

Unde Alexander Papa secundus ait.

¶ Gonsaldus f. Presbyter quondam in infirmitate fervore passionis pressus, monachum se Deo promissit: non tamen monasterio, aut Abbati

a Aug. de bono viduitatis, cap. 9. & glossa ord. ad c. 31. Item b sup. dist. 27. voverentibus, inf. 27. quest. 1. nuptiarum. Secundo dist. 27. c. Al. 3. d. Sensus summationis reddidit. c Burch. 4. dist. 16. Aug. Castodorum, & glossa ordin. in Psal. 31. infra de penitentia, dist. 1. cap. 5. f Ivo p. 8. cap. 426. & cap. 501. Pagan. lib. 3. cap. 183. se usq.

ferredidit, nec promissionem scripsit: sed beneficium ecclesie in manu advocati refutavit. At postquam convuluit, mox se monachum negavit fieri. Quapropter quia & beati Benedicti regula, & præcipue Patris & prædecessoris nostri sancti Gregorii Papæ canonica institutio, interdictum monachum ante unius anni probationem effici, iudicamus, & auctoritate Apostolica præcipimus, ut præfatus Presbyter beneficia 1 & altaria recipiat, habeat, & quiete retineat.

¶ Beneficia] In vestigiis exemplaribus, & apud Ivozem (apud quem caput hoc copiosius habetur) legitur, beneficium: sed in glossam non est mutatum.

C. II. ¶ Uxor post propositum continentia dura dimitti non debet.
Item Augustinus ad Bonifacium comitem, epistola 70.

Nos a nobis, nos testes sumus, quod omnes actus publicos, quibus occupatus eras, relinquere cupiebas, & te in otium sanctum conferre, atque in ea vita vivere, in qua servi Dei monachi vivunt. Cum ergo te esse in hoc proposito gauderemus, navigasti, uxoremque duxisti. Si conjugem non haberes, dicerem tibi, quod & Tubanus diximus, ut sanctitate continentia viveres: sed ut ad istam vitam non exhorter, impedimento conjunxisti, sine cuius consensione continenter tibi non licet vivere, quia & si tu post illa tua verba Tubanus ducere non debebas, illa tamen nihil eorum sciens innocenter tibi, & simpliciter nupsit.

¶ Constituitur hoc caput ex verbis B. Augustini epist. 70. sed in epistolam redactum. Ivo autem integrè refert.

Exe illa uxor concepti se monachum fieri, & ore pronunciauit se veli in otium sanctum conferre, non tamen postea coactus est suscipere quod ore concepti, & ore pronunciauit. Auctoritas illa Alexandri facta in constitutione B. Gregorii, & beati Benedicti, probandis auctoribus, sed non: ignota verò triennium conceditur.

C. III. ¶ Ante probationem triennium nullus in monasterio suscipiatur.
Unde ex decreto Bonifacii.

Si quis incognitus monasterium ingredi voluerit, ante triennium monachi habitus ei non præstetur. Et si intra tres annos, aut servus, aut libertus 2 colonus 3 queratur a Domino suo, reddatur ei cum omnibus que emulit, fide tamen accepta de impunitate. Si autem intra triennium non fuerit requisitus, postea querari non potest, nisi sit tam longe, quod inveniri non possit. Sed 3 tantum ea, quæ in monasterium adduxerit, Dominus servi accipiat.

1 ¶ Caput hoc etiam in Pamormia citatur ex Bonifacio. A Tarchedis autem & Ivone, & in plerisque vestigiis exemplaribus Gratiani tribuitur concilio Toletano. Sed in nullo eorum, quæ expressè, aut manuscripta habentur, inventum est, eadem tamen sine fuit capitularibus, & apud Iulianum antecessorem novella 12. cap. 22.

2 ¶ Libertus] Sic emendatum est ex aliquot manuscriptis, & ex bono indicio, quam ledionem habuit etiam antior glossa. Antiquior lib. 1.

3 ¶ Sed tantum] Hæc addita sunt ex loci indicio.

QUÆSTIO III.

Quod autem queritur, an post traditionem sit ei sua cum licentia Abbatis ad propria d. redire, facile monstratur non posse fieri. Ipsi enim redire crispianam est. Qui autem manuscripto facinori desinat obviare, eam potest, confentit. Hic autem non solum non obviat, sed etiam permittens, fautor existit. Non ergo licet Abbati dare licentiam alicui redire absenti: nec

a Ivo p. 7. cap. 7. & 10. & p. 10. c. 16. b. Novell. 5. cap. 2. & apud Iulianum antecessorem, novell. 12. cap. 22. Cap. 15. v. 227. Burch. lib. 2. cap. 20. p. 27. c. 45. Pam. lib. 3. cap. 16. c. al. velleoloni. d. al. priora.

illi licet usque retrosum abire, quia ex quo semel se Abbati subiecit absque eius permissione nihil agere potest.

QUÆSTIO IV.

1 ¶ Talem sine licentia Abbatis de monasterio discesserit quaritur, utrum sua sint ei reddenda, an non. Sed possessiones, & res ecclesie traditas quolibet modo alienare nec Abbati, nec alicui licet.

C. I. ¶ Honore privetur, qui de jure ecclesie aliquid alienare presumpsit.
Unde Symmachus Papa [possessiones a, quas uniusquisque, &c.] & iterum in synodo Romaniana 3. c. 6.

Quicumque b Episcoporum, Presbyterorum, Diaconorum oblitus Dei, & decreti hujus immemor 1 in constitutum præfens committens, prædium 2 ecclesie magnum vel exiguum, vel quidquam de jure ecclesie alienare tentaverit, & donator, & alienator, & venditor honoris sui amissione mulsetur.

1 ¶ Immemor] In concilio ipso sequitur, cujus Romanæ civitatis sacerdotes volumus religiosis nexibus devincti. Nam, ut supra 12. q. 2. non liceat, distum est, in ea synodo Romana tantum ecclesia legem Symmachus prescripsit.

2 ¶ Prædium] Hoc loco omisi verba sexti capituli, eorum loco referuntur hæc ex titulo ejusdem concilii: omnino, caput hoc ex verbis illius synodi suo modo collector aptavit.

C. II. P A L E A.
[Item Gregorius Anthemo Subdiacono, lib. 11. epist. 21.

Ratio e nulla permittit, ut propriis cujusquam usibus applicetur, quod pro communi utilitate datum esse cognoscitur.

C. III. ¶ Qui revocandum putat, quod ecclesia contulit, sacrilegium committit.

Item Ambrosius lib. 2. de penitentia, c. 9.

¶ Vnt qui opes suas tumultuario mentis impulsu, non iudicio perpetuo, ubi ecclesie contulerunt, postea revocandas putaverunt. Quibus nec prima marces rata est, nec secunda, quia nec prima iudicium habuit, & secunda habuit sacrilegium. Sunt, quos penitenter opes suas divisisse pauperibus. Sic eos 1 qui penitentiam agunt, hoc solum timere oportet, ne ipsius penitentiam agant penitentiam.

1 ¶ Sic eos] In originali legitur. Sed eos qui penitentiam agunt, hoc solum penitere non debet, nec ipsius, &c. Sed ob glossam non est emendatum.

C. IV. ¶ Qui sacris locis derelicta retinere contenderit, sacrilegium committit.

Item Gregorius Sabino Subdiacono, lib. 8. epist. 6.

Sacrilegium d. & contra leges est, si quis, quod venerabilibus locis reliquit, præva voluntatis studiis, suis tentaverit compendiis retinere.

C. V. ¶ Sacrilegi judicantur, qui ecclesie facultates alienant.
Item Lucius Episcopus ad Gallia & Hispania Episcopos, & epistol. cap. 6.

¶ Omnes e ecclesie raptores, atque suarum facultatum alienatores a liminibus sanctæ matris ecclesie anathematizamus, Apostolica auctoritate pellimus, & damnamus, atque sacrilegos esse iudicamus:

a Supr. 16. quæstion. 1. possessiones. b Anselm. lib. 4. cap. 30. Polyb. lib. 6. tit. 15. c Exer. de prebendu, cap. ratio. Ansel. 15. cap. 38. Polycarp. 13. tit. 12. d Ansel. lib. 12. cap. 4. Polyc. lib. 1. tit. 12. e Anselm. 1. 2. cap. 4. Burch. lib. 11. cap. 19. Ivo part. 2. c. 140. & p. 14. c. 89.

& non solum eos, sed omnes consentientes eis, quia non solum qui faciunt, rei iudicantur, sed etiam qui consentiunt facientibus. Par. a enim poena & agentes & consentientes comprehendit.

C. VI. § Excommunicetur qui confinia ecclesie frangere tentaverit.

Item Nicolaus Papa b. omnibus Episcopis.

2. Sicut e antiquitus a sanctis patribus statutum est, ps. Statuimus, ut major ecclesia per circuitum xl. d. passus habeat, capella vero vel minores ecclesia triginta. Qui autem confinia earum * confingere tentaverit, aut personam hominis, vel bona ejus inde subtraxerit, nisi publicus latro fuerit, quousque emendet, & quod rapuerit reddat, excommunicetur.

C. VII. § Solvatur altario, quod pro emunitate emendatur ecclesie.

Item ex concilio Tyburienti.

1. SI e quis in atrio ecclesie pugnam committit, aut homicidium facit, quidquid pro emunitate i violata emendandum est, altario solvatur, cuiuscunque fuerit ecclesia illa.

1. § Emunitate] Sic etiam apud Burchardum. Ivo habet pro immunitate violata. In aliquot vetustis Gratiani exemplaribus legitur, pro emunitate ecclesie violata. Summa autem hujus capitis ferè habetur in Teburienti, quod extat capit. 4. & 6.

C. VIII. § Non liceat alicui hominem de ecclesia rapere.

Item Augustinus ad Bonifacium, epist. 187.

MIROR s quomodo tam subito fidei murum aries ruperit inimici. Novi enim qua religione semper sis ecclesiam Dei veneras. Quo instigante facere ausus es hominem de ecclesia rapisti? Tuus si de tuo amico forte presumeret fugitivus, posset proculdubio intercessoris causa veniam promereri. Ergo si amicus intenditur, cur Deus offenditur? Sed si de potestate presumitur, Nabuchodonosor Regem intende, qui causa superbia in bovem est ex homine commutatus. Non ut confundam te hac scribo, sed ut g. filium charissimum moneo. Ecclesie igitur illasum revoca, quem ut irreligiosissimum rapisti. Oblatio vero domus tue a clericis ne suscipiatur, indixi h. communionemque tibi interdico, donec peracta pro ausibus, vel errore, a me diffinita tibi mer penitentia, & tempore ordinato i, pro hoc facto corde contrito & humiliato dignum offeras sacrificium Deo.

1. § Commutatus] Hoc loco ista erant interjecta, atque a regno suo profugus recedens, non ante regnum recepit, quam conversus Deum predicavit. que a multis vetustis ab sunt, & originalis, & Ivone. Sunt autem inter verba Gratiani infra de penitentia, dist. 1. c. voluissent.

C. IX. § Fugientem ad ecclesiam nemo audeat abstrahere.

Item ex libro capitularium l. 5. c. 90.

REUM l ad ecclesiam confugientem nemo abstrahere audeat, neque inde donare i ad penam vel ad mortem; ut honor Dei, & sanctorum ejus conservetur: sed rectores ecclesiarum pacem & vitam, ac membra ejus obtinere studeant: tamen legitime componat, quod iniquè fecit.

1. § Donare] Sic est emendatum (antea enim legebatur, damnare.) ex capite Caroli, & concilio Moguntino, & plerisque vetustis Gratiani exemplaribus, & ceteris collectoribus: & quanquam apud Burchardum ex concilio apud Theodanu villam,

a Rem. i. b Inter decreta Nic. in codice Ormanetti. c Ansel. l. 1. c. 47. Ivo p. 3. c. 10. Pann. l. 2. c. 81. d al. l. x. * al. verum. e Burch. l. 3. c. 196. Ivo p. 3. c. 113. f Ivo p. 3. c. 122. g 1. Cor. 4. h al. interdixi. i al. condonato. k Et in adjectu, c. 29. & in concil. Moguntin. c. 39. l Burch. lib. 3. cap. 54. Ivo part. 3. cap. 123. Pann. l. 2. c. 71.

& in Panormia ex libro capitularium longè copiosius hoc capite seratur.

C. X. § Ab ecclesia arceatur ingressu, qui alicquem de ecclesia, violenter rapuerit.

Item Gelasius Viatori, Constantino, Macroio, Felisimo, Sereno, & Timotheo Episcopis.

RATER a & Coepiscopus noster Epiphanius sua nobis relatione suggestit, Benenatum & Maurum Beneventane municipis civitatis, in contumeliam religionis acerba nimis, & plecebili contumacia profuisse, qui confugientem ad ecclesiam septa curialem suam nec illic quidem tutum, aut de injuria sua securum esse liverunt; auri irruptione b temeraria mentis admittere, quod nec potestatis quidem, vel Principibus unquam licuit perpetrare, ut hominem in sanctuarii constitutum, (captata sacerdotis absentia) reluctanter, reclamantemque violenter abstraherent. Quos, quantum lina nobis suggestione patefecit, merito indignos esse sacra communionis indicavit. Et si revera tanti facinoris constat admisum, nostra etiam auctoritas in hac parte consentit. Nec enim jure ad supplicandum debet admitti, qui e admittit sacrilegium non dubitavit. Nullus enim intra limina tantæ venerationi deputata, utrumque sibilicere existerit, pro sua voluntatis arbitrio, ut & humilitatem sibi vindicet, & furorem. Et ideo fratres charissimi supradictos, si manifesta reos facit contestio, ab omnibus parochiarum, vestrarum ecclesiarum nostræ præceptionis auctoritate prohibere: ut non solum hi, qui injuriam sanctorum locorum profuisse probantur d, merito consequantur pro facti sui qualitate vindictam; verumetiam ceteri tali præsumptione ultionis istius timore reverentur.

C. XI. § Ecclesiarum non est dignus ingressus, qui eas violat.

Idem Epiphanius Episcopo.

AD e Episcopos ceteros direximus jussionem, ut eos qui ecclesias violasse perhibentur, accessu earum dicent esse dignos.

C. XII. § Qui ecclesiam Dei vastat, & ejus sacerdotem insequitur, sacrilegus iudicatur.

Item Pius Papa, epist. 2. Italianis.

Sicut f qui ecclesiam Dei vastat, & ejus prædica & donaria expoliat & invadit, sit sacrilegus; sic & ille, qui ejus sacerdotes insequitur, sacrilegi reus existit, & sacrilegus iudicatur. & infra. § Non ergo gravius peccatum est fornicatio, quam sacrilegium. Et sicut maius est peccatum, quod in Deum committitur, quam quod in hominem; sic gravius est sacrilegium agere, quam fornicari.

C. XIII. § Quâ penâ feriatur, qui ecclesia vestibus dedicata prædica vexare tentaverit.

Item Urbanus in epist. ad omnes Episcopos, cap. 2.

ATTENDENDUM est omnibus, ne prædica vestibus ceptorum caelestium dedicata, à quibusdam incurventibus vexentur. Quod si quis fecerit, post debita ultionis acrimoniam (quæ erga sacrilegos jure promenda est) perpetua damnetur infamia, & carceri tradatur, aut exilio perpetua deportationis uratur g.

a Polyb. l. 7. tit. 1. Ivo p. 3. c. 120. b al. irruptione. c al. d al. probabuntur. e Ivo p. 3. c. 119. f Polyb. l. 6. tit. 31. c. 1. g 30. Burch. l. 1. c. 29. Ivo p. 6. c. 243. & p. 12. c. 37. l. Cap. 6. c. 115. & Moguntino sub Amalphi. c. 11. g al. feriatur. C. XII.

C. XIV. PALEA.

Item Iginus Papa.

Si quis ecclesiam igne combusserit, b, quindecim annis poeniteat, & eam sedulo restituat, & pretium suum pauperibus distribuat.

Item pascia in uno tantum Variarum codice habetur, in quo sicut in vulgatis, & Panormia citatur ex Iginio: a Burchardo autem & Freze ex decretis Iulii.

Pretium suum] Apud Burchardum l. 19. in c. de sacrilegiis. si legitur, Incendisti ecclesiam, aut consensisti? si fecisti, ecclesiam restituere, & pretium tuum, id est, viuregelidum tuum pauperibus distribue, & quindecim annis per legitimas ferias poeniteas.

C. XV. § Iude similis probatur, qui ornamenta surripuit ecclesia.

Item Clemens episc. 2. ad Iacobum.

Si e fonte quisquam Presbyter, sive Diaconus, sacras in synodum vel velum subtrahat, d vendiderit, Iudei scilicet similis estimabitur. Qui propter cupiditatem fecerit hoc opus, noverit se supradicti Iudei suscipitur poenam.

C. XVI. § De eodem.

Item ex poenitentiis Theodori.

Pecunia ecclesiastica furata vel rapta, reddatur in quadruplum; populi vero dupliciter. Si quis aliquid de ministerio sanctæ ecclesiæ furatus fuerit, septem annis poeniteat, tres in pane & aqua.

C. XVII. § De eodem. PALEA.

Item ex poenitentiis ali Romano.

Si quis clericus furtum fecerit capitale, id est, quadruplum, vel domum fregit, aut quamlibet rem melioris pretii furatus fuerit, septem annis poeniteat; laicus quinque. Si quis autem de minoribus semel aut bis furtum fecerit, reddat proximo suo, & uno anno poeniteat in pane & aqua: si reddere non potuerit, tribus annis poeniteat.

Similia hanc leguntur apud Burchardum, lib. 11. c. 19. & Iuonem p. 13. c. 44.

C. XVIII. § Sacrilegium facit, qui pecuniam ecclesia rapta.

Item Anacletus episc. 1. c. 2.

Qui rapit pecuniam proximi sui, iniuriam operatur, qui autem pecuniam, vel res ecclesiæ abstulerit, sacrilegium facit.

C. XIX. § Segregetur ab ecclesia clericus, qui servum aut discipulum suum ad eam fugientem verberare presumpserit.

Item ex concilio Herdensi, c. 8.

Nilis clericorum, servum aut discipulum suum fugientem ad ecclesiam extrahere audeat, vel flagellare præsumat. Quod si fecerit, donec digne poeniteat, à loco, cui honorem non dedit, segregetur. Si qui clericus in certuam cadem proruperint, prout dignitas officiorum in tali excessu contumeliam pertulerit, à Pontifice districtius vindicentur.

C. XX. § Qui de atrio vel portibus ecclesie fugientem abstrahit, excommunicatur.

Item ex concilio Tridentini, c. 20.

Si quis b contumax, vel superbus timorem Dei, vel reverentiam sanctorum ecclesiarum non habuerit, & fugientem servum suum, vel quem ipse per-

a Pop. l. 1. c. 11. Ansel. c. 18. Bur. l. 3. c. 204. Ivo part. 3. c. 127. Pann. l. 2. c. 79. b al. comitor. c Ivo p. 2. c. 63. & p. 6. ca. 20. d al. subtrahit. e & in epist. Lucii, c. 6. f Ivo p. 3. c. 117. Pann. l. 2. c. 79. h. g. Ex lib. 3. capit. C. 185. & in legibus Bolognarum, tit. 3. h. Bur. l. 3. c. 177. Ivo p. 3. c. 117. f.

secutus fuerit, de atrio i ecclesie, vel de portibus quolibet modo ecclesia adherentibus per vim abstraxerit, pro immunitate nongentos solidos Episcopo componat, & ipse publica poenitentia iusto a iudicio Episcopi mulctetur.

1 § Atrio] In duobus vetustis codicibus Gratiani legitur, de altario: in capitularibus vero, de ecclesia.

Sacrilegium ergo est, quoties quis sacrum violat, vel auferendo sacrum de sacro, vel sacrum de non sacro, vel non sacrum de sacro. Dicitur etiam sacrilegium committere, qui violentas & impias manus in clericum iniecerit. Porro ipsum sacrilegium duplicem continet poenam, poenitentiam videlicet & excommunicationis. Poenitentia eis persolvenda est, ad quos querimonia sacrilegii pertinet.

C. XXI. § De multiplici genere sacrilegii.

& panes eisdem.

Unde Ioannes Papa octavus scribit omnibus Episcopis.

Quisquis b inventus fuerit reus sacrilegii, Episcopis, vel Abbatibus, sive personis, ad quas querimonia sacrilegii iuste pertinet, triginta libras examinati argenti purissimi componat. § Sacrilegium committitur, si quis infregerit ecclesiam, vel triginta ecclesiasticos passus, qui in circuitu ecclesie fuerint, vel domos, que intra predictos passus fuerint, aliquid inde diripiendo, vel auferendo: seu qui injuriam, vel oblationem rerum intulerit clericis arma non ferentibus, vel monachis, sive Deo devotis, omnibusque i ecclesiasticis personis. Capella, que sunt intra ambitum murorum castellorum, non ponuntur in hac triginta passuum observatione. Similiter sacrilegium committitur auferendo sacrum de sacro, vel non sacrum de sacro, sive sacrum de non sacro. Idem. § Si e quis domum Dei violaverit, & aliqua sine licentia illius, cui commissa esse dignoscitur, inde abstulerit, vel ecclesiasticis personis injuriam fecerit, donec in conventu admonitus legitime satisfaciat, sciat se communionem a privatum. Si vero post secundam & tertiam conventionem coram Episcopo satisfacere detrectaverit, sacrilegii periculo ab omnibus obnoxius teneatur: ita ut secundum Apostolum e nemini fidelium miscatur. Idem. § Si f qui monasteria, & loca Deo dedicata, & ecclesias infringunt, & deposita, vel alia quolibet exinde abstrahunt, damnata novies componant, & emunitatem tripliciter, & velut sacrilegi canonice sententia subigantur.

In epistola manuscripta Ioanni octavi, scripta Episcopis & Abbatibus per Narbonensem & Hispanicas provincias constituta, precipitur observari lex contra sacrilegos in concilio Trecentensi edita, coram Ludovico Imperatore, & quinquaginta tribus Episcopis. Diversa autem sunt istius epistole verba ab his que recitantur & a Gratiano, & a ceteris collectoribus: sed eadem sententia.

1 § Omnibusque ecclesiasticis] Apud Iuonem legitur, devotis hominibus, ecclesiasticis personis. Non enim capella, que infra ambitum murorum castellorum sunt, mittuntur vel ponuntur in hac observatione. Nec multo aliter apud alios collectores.

C. XXII. § Nisi canonice iudicatione Episcopum qui comprehenderit laicum, excommunicatur.

Item Alexander Papa II.

Si quis deinceps priorum, aut cuiuscunque dignitatis, vel cuiuscunque ordinis laicorum Episcopum comprehenderit, perussit, aut aliqua via propria se de expulerit, nisi forte iudicatum canonicè, auctores

a al. iuxta iudicium. b Ansel. c. 40. Poly. l. 6. tit. 10. Ivo p. 3. c. 98. Pann. l. 2. c. 80. & 79. c Supra, 11. q. 3. ad mensuram. Ansel. l. 5. c. 52. d al. fore privatum. e 1. Cor. 5. f Ansel. l. 5. c. 47. Bur. l. 1. c. 22. Ivo p. 2. c. 124. & p. 4. c. 96. g Simile in l. synodo sub Photio, c. 3.

& cooperatores tanti sceleris anathematizentur, & bona eorum ecclesie ipsius juri perpetuo tradantur. ¶ Si vero in Presbyterum, vel in quemcumque inferiorum gradum clericum hac eadem presumpserit, canonicè poenitentia atque depositioni subjacebit. Si contumax fuerit, excommunicetur.

C. XXIII. ¶ Flagellatores Presbyterorum post tertiam admittionem, si non respuerint, excommunicentur.

Item Nicolaus Papa Thadoni Archiepiscopo Mediolanensi.

DE b Presbyterorum flagellatoribus, & occisoribus, & prædonibus, scilicet, qui seculari brachio minime coërentur, juxta præceptum Domini placet, ut fraterno amore conveniantur secundo, ac tertio. Qui si te non audierint, conveniente ecclesia eos sacra communione privare, atque (si insua obstinatione permanentes, sacerdotalia monita forè contempserint) ab ecclesie compage sub anathematis interdictione refecare licentiam tribuimus. ¶ Quos etiam resipiscentes tandem digna satisfactione præmissa in gremium matris ecclesie revocari noveris posse.

C. XXIV. PALEA.

[Item ex concilio Moguntino sub Rabano, c. 24.]

Qui Presbyterum occiderit, duodecim 1 annorum penitentia secundum canones imponatur: at si negaverit, si liber est, cum septuaginta duobus 2 juret; si autem servus, super duodecim vomeres ferventes se expurget. Convictus verò noxæ usque ad ultimum vite tempus militæ 3 cingulo careat, & absque spe conjugii maneat.

¶ Hac Palea in uno tantum Vaticano Gratiani codice habetur.

1 ¶ Duodecim] Sic in codice Vaticano, & ceteris locis indicatis. In vulgatis Gratiani codicibus legebatur, viginti annorum poenitentia.

2 ¶ Cum septuaginta duobus] In concilio ipso legitur, cum duodecim: Burchardus tamen, & Ivo, & codex Vaticanus concordant cum vulgata lectione.

3 ¶ Militæ cingulo] Sic etiam in Decretalibus, & apud Burchardum & Ivoem. In concilio autem legitur, cingulum deponat, & uxorem amittat.

C. XXV. PALEA.

[Item ex concilio Triburienfi.]

VT d Presbyteri non vadant, nisi stola, aut oratorio induti. Et si in itinere spoliantur, aut vulnerantur, vel occiduntur, non stola vestiti, simplici emendatione solvantur: si autem cum stola, triplici.

C. XXVI. PALEA.

[Item ex eodem, c. 5.]

Omnes Presbyteri interfectores 1 compositione Episcopi, aut ejus parochiam pertinent, solvantur: ita videlicet, ut medietatem Vuiregaldi 2, ejus Episcopus utilitatis ecclesie, cui præfuit, tribuat, & alteram medietatem in elemosynam illius justè disperiat: quia nullus nobis ejus hæres proximior videtur, quam ille, qui ipsum domino sociavit.

Hæc quoque palea in uno tantum Vaticano codice habetur. Est autem in capitularibus (unde citatur in Panormia) l. 4. c. 15. & in Decretalibus, tit. de poenit. c. Presbyter. In concilio etiam Triburienfi, quod extat, c. 4. habetur quoddam simile.

1 ¶ Interfectores] Sic etiam in Panormia. Vaticanus codex habet, interfecisti. In capitulari legitur, Presbyteri interfecisti Episcopo, ad cujus parochiam pertinent,

2 a In chronico Mediolan. b Ivo p. 10. c. 20. c Ext. de poenit. & remissa, 2. Bur. l. 6. c. 7. Ivo p. 10. c. 136. d Prima pars habetur Ca. lib. 6. cap. 169. Bur. lib. 6. cap. 10. Ivo p. 10. c. 139. e Ca. l. 4. c. 15. extra, de poenit. cap. Presbyteri. Bur. l. 6. c. 11. Ivo p. 10. c. 140. Panorm. lib. 6. c. 6.

solvantur secundum capitula gloriosi Caroli gentilis nostri: ita videlicet, &c. Verum in Decretalibus, & apud Burchardum & Ivoem hoc modo: Presbyteri interfecisti compositione Episcopo, ad cujus parochiam pertinebat, solvantur: ita videlicet, &c. & similia locuta habetur in concilio Triburienfi, c. 4. Sed quoniam est initium capituli, nihil visum est hic mutandum: reliqua autem sunt emendata ex locis indicatis.

2 ¶ Vuiregaldi] Antea legebatur, Renaldus. Emendationem est ex ceteris locis indicatis, præterquam ex Decretalibus, de abesvtrag. vox: legitur tamen in prima collectione.

C. XXVII. ¶ Pro graduam varietate mutantur, qui clerici occidunt.

Item ex l. 3. Cap. 21.

Qui Diaconum, ceterum qui Presbyterum, d. c. qui Episcopum, decem qui Monachum, ceterum.

C. XXVIII. ¶ De eodem.

Item ex lib. 6. Cap. 4. 90.

Qui occidit monachum, aut clericum, armat. linquat, & Deo in monasterio serviat, cunctis diebus vite suæ, nunquam ad seculum reverfurus, & septem annis publicam poenitentiam agat.

C. XXIX. ¶ Qui clericum percussit, excommunicetur, & non nisi a Romano Pontifice absolvatur.

Item Innocentius Papa II. in concilio Lateranensi, c. 15.

Si d quis vadente diabolo hujus sacrilegii reatum incurret, quod in clericum vel monachum violentas manus injecerit, anathematis vinculo subaceat, & nullus Episcoporum illum præsumat absolvere (nisi motis urgente periculo) donec Apostolico conspectu præsentetur, & ejus mandatum suscipiat.

1 ¶ Reatum] Sic est emendatum ex codicibus hujus concilii manuscriptis, & concilio Eugenio tertio, c. 16. ubi hoc idem reperitur, antea legebatur, vitium, vel crimen incurrit.

3 pars. Quis autem de ecclesia vi aliquem exemerit, vel in ipsa ecclesia, vel loco, vel cultu, sacerdotibus, & ministris injuria importaverit, ad instar publici criminis, & læsæ majestatis accusabitur, & convictus, sine confessio, capitali sententia a tribus provincialibus servetur: sicut in prima libro codicis legitur, de Episcopo & clericis, l. c. Si quis in hoc genus sacrilegii præcipit, & in Digesto tit. Ad legem Juliam repetundarum, c. 1. ultima. Committunt etiam sacrilegium, qui contra divini legis sanctitatem aut nefas committunt, aut negligendo velut offendunt: aut qui de principali judicio disputant, dubitantes, si dignus sit, quem principi elegerit: vel qui intra provinciam, in qua provinciales & civis habentur, officium gerenda de suspensa administratione desiderant, ut Codicis lib. 9. titulo de evanone sacrilegii. Similiter de judicio summi Pontificis, aliam displicere non licet.

C. XXX. ¶ Non nisi est permissum de eo quod Papa statuit judicare, vel ejus sententiam retractare.

Item Nicolaus Papa omnibus Episcopis.

¶ Epistola, ex qua hoc caput est sumptum, non extat.

Nemini est de sedis Apostolice judicio judicare, aut illius sententiam retractare permissum: videlicet propter Romanæ ecclesie primatum, Christi munere in beato Petro Apostolo divinitus collatum.

¶ Epistola, ex qua hoc caput est sumptum, non extat.

a Et in conc. Troisiano, c. 13. & inter leges Langobard. de homicid. lib. bornini. l. 27. Panormia. l. 2. 7. Burchardus l. 1. c. 5. Ivo p. 10. c. 9. & 13. similia quedam. b Ivo p. 10. cap. 1. Panorm. l. 1. c. 8. c algerat. d Panorm. l. 1. c. 149. e Panorm. l. 1. c. 149. f Anselm. l. 1. cap. 1. Panorm. l. 4. c. 10.

aliquid tamen simile habetur in epistola prima ad Michoalem Imperatorem.

Sacrilegi quoque reatum incurrit, qui Iudæis publica officia committit.

C. XXXI. § Sacrilegium faciunt, qui Iudæis publica officia committunt.

Unde in Toletano concilio 4. c. 64. legitur.

Constituit a sanctum concilium, ut Iudæi, aut hi qui ex Iudæis sunt, officia publica nullatenus appetant, quia sub hac occasione Christianis injuriam faciunt. Idcirco iudices provinciarum cum sacerdotibus eorum suspensiones fraudulenter elicitas r suspendant. & officia publica eos agere non permittant. Si quis autem iudicium hoc permiserit, velut in sacrilegium excommunicationem hoc permiserit, & si qui susceperit, publicis cædibus deputetur.

1. § Elicitas si cesset emendatum: ex codice Luconsi regio: quatuor in aliis odicitur conciliorum, & Gratiani legitur, relictas.

4. pars. Unde reverentia religionis dominos suo iure fraudare, si famuli ad ecclesia septa confugientes inde nequaquam abstraherent, sacri canonibus est institutum, ut præstato à Domino sacramento impunitati, ei etiam reddatur multa.

C. XXXII. § Post præstatum securitatem servos restituantur domini, qui ad ecclesiam confugerunt.

Unde Gelasius b. Papa scribit Bonifacio Episcopo.

Mententes dominos famuli, si ad ecclesia septa confugerint, intercessionem debent querere, non lateras: ne hæc ipsa præsumptio tarditatis temeritatem argui remittendi. Filius etenim noster vir spectabilis Petrus querit servum suum in ecclesia sancti Clementis dimissum commorari d, cui cum deputasset sacramenta præstavit, illi egredi nulla ratione voluisse. Et ideo dicitur sperandus e homo de presenti cum eo, quem elegerit esse mittendum, cum de impunitate eius sacramenta præbetur, cum statim facias ad dominum suum motu omnibus temere: aut si in hac pertinacia forte periterit, post sacramentum sibi præstatum reddatur iurium.

C. XXXIII. § Securitate recepta ad vasocima reddenda, fugitivi ab ecclesia redire cogantur.

Item Ioanni Episcopo Viemensi g.

Vxor b. Felix & filia Romam, quia sic oportuit, pervenerunt. Si quidem hunc ipsum primum se ad Barbarorum basilicam conferentem, seque bonas causas habere præstantem; egredi sub hac conditione præcipimus, ut si adus suos fideliter & rationabiliter allegaret, nihil circumvenios asperum fieri, duramque pateremur. Alioquin contra fidem, & utilitatem Dominicam venisse probentur, ipse sibi imputaret, atque i domini ordinatione cogatur subiaceret. Qui superveniente filio nostro, viro spectabili: Onthallo, hoc est ad singula quaque conviciatus, ut os aperire non posset, & vera esse, quæ huc oblatentur, voce propria faretur; ideoque tenetur custodie mancipatus.

C. XXXIV. § Eripitur in libertatem servus, cui Christiani Iudæis signaculum circumcissionis impresserit: alioquin ab ecclesia domino suo reddatur iurium.

Item Syracusano, & Constantino, & Laurentio Episcopis.

Iudas a qui Iudæicæ professionis existit, mancipium

a. Dignus. b. Ivo p. 3. c. 121. Pannor. l. 2. c. 78. c. al. oblatentur. d. orig. e. al. procedentes. f. al. qualiter requisita natura usum debitu explent loci. g. Rabanus p. 11. c. 22. Bur. l. 3. c. 190. Ivo p. 3. c. 107. h. C. s. Bur. l. 3. c. 192. Ivo p. 3. c. 109. Pannor. l. 2. c. 77. h. al. sui domini.

si iuris, quod ante paucos annos se asserit comparat, nunc ad ecclesiam Venerianam confugisse suggestit (sic ut petitorum tenor annexus ostendit) eo quod dicat sibi ab infania Christiano nuper a præfato domino signaculum circumcissionis infixum. Quapropter vestra diligenter inter utrumque sollicita cura rerum fideliter examinet veritatem, quatenus nec religio temerata videatur, nec servus hac objectione mentius, competentis iura domini a declinare contendat.

C. XXXV. § De atrio ecclesie (quod triginta passibus clauditur) nisi prius data securitate, fugiens non abstrahatur.

Item ex concilio Toletano 12. c. 20.

Diffinivit b. sanctum concilium, ut nullus audeat confugientes ad ecclesiam, vel residentes inde abstrahere, aut quodcumque nocibilitatis, vel damni, seu spoli, residentibus in loco sancto inferre: sed esse potius his ipsis, qui ecclesias petunt, per omnia licitum, in triginta passibus ab ecclesia januis progredi in quibus triginta passibus uniuscuiusque ecclesie in toto circuitu reverentia defendantur: sic tamen, ut hi, qui ad eam confugiunt in extraneis, vel longe separatis ab ecclesia domibus nullo modo abscedant: sed in hoc triginta passuum numero absque domorum extranearum receptaculo progrediendi ad aditum obtrinebant: qualiter ad eam requisita nature usum debitis exeant locis, & nullo teneantur eventum necessitudinis, qui Dominicis se defendendos commiserint claustris. Si quis autem hoc decretum tentaverit violare, & ecclesiasticæ excommunicationi subiacet, & severitatis regia feriatur sententia. Ipsos autem, qui ad ecclesiam confugium fecerunt, si iuxta præfatorum canonum instituta hi, qui eos repetunt, sacramenta reddiderint, & sacerdos ecclesie ipsius ab ecclesia non abstraxerit foribus, aut fuga talium, si evenerit, sacerdoti querenda est, aut damnorum sententia secundum electionem Principis huiusmodi sacerdotibus irroganda.

C. XXXVI. § Ante securitatem acceptam de atrio ecclesie fugitivus non cogatur exire.

Item ex concilio Aurelianensi primo, c. 7. & 5.

Id f. constituimus observandum, quod ecclesiastici canones decreverunt, & lex Romana constituit, ut ab ecclesie atris, vel domo Episcopi reos r abstrahere omnino non liceat: sed nec alteri consignare, nisi ad Evangelia datis sacramentis de morte, & debilitate, & omni poenarum genere sunt securi: ita ut ei, cui reus fuerit criminofus, de satisfactione conveniat. Quod si quis sacramenta sua convicius fuerit violasse, reus perjurii non solum a communione ecclesie, omnium clericorum, verumetiam & catholicorum convivio separatur. Quod si is, cui reus est, noluerit a sibi intentione faciente componi, & ipse reus de ecclesia ad usum more discederit, ab ecclesia clericis non quæriatur.

§ Servus g. etiam qui ad ecclesiam confugerit, pro qualibet culpa, si a domino pro admisa culpa sacramentum susceperit, statim ad servitium domini sui redire cogatur: & postquam dato sacramento domino suo fuerit consignatus, si aliquid poenæ pro eadem culpa, quæ excusatur 3. probatus fuerit pertulisse, pro contemptu ecclesie, & prævaricatione fidei, a communione & convivio catholicorum extraneus habeatur. Si vero servus pro culpa sua ab ecclesia defensus sacramenta domini b clericis

a. al. dominis. b. Ivo p. 3. c. 121. Pannor. l. 2. c. 78. c. al. oblatentur. d. orig. e. al. procedentes. f. al. qualiter requisita natura usum debitu explent loci. g. Rabanus p. 11. c. 22. Bur. l. 3. c. 190. Ivo p. 3. c. 107. h. C. s. Bur. l. 3. c. 192. Ivo p. 3. c. 109. Pannor. l. 2. c. 77. h. al. sui domini.

vel ecclesiarum facultatibus nunquam computata fuerant. Si- militer si Abbas vel Episcopus aliqua haberet, qua in ecclesiasti- cis facultatibus nondum sunt adnumerata, exemplo beati Iohannis de illis recedens oblatas vero ecclesie retineat. ¶ Sequitur a er- go aliud exemplum, quo eadem qua oblatas sunt, laudabiliter red- dita monstrantur.

C. XLIII. ¶ Non debet ecclesia suscipere, qua silo exheredato sibi esse- runtur.

At enim Augustinus b in sermone 2. de vita clericorum.

Quicumque e vult exheredato filio heredem facere ecclesiam, quærat alterum, qui suscipiat, non Augu- stinum: imo, Deo propitio, nullum inueniet. d Quam laudabile factum sancti & venerandi Episcopi Aurelii Carthaginensis? quomodo implevit os omnium, qui sci- unt, laudibus Dei? Quidam enim cum filios non habe- ret, neque speraret, res suas omnes (retento sibi usufructu) donavit ecclesie. Nati sunt ei filii postea: & reddidit Episcopus nec etiam opinanti illi, que donaverat. In potestate habebat Episcopus non reddere, sed iure fori, non iure poli e.

Eur quod aliquando oblatas iure & laudabiliter redduntur. Ve- rumen non hoc exemplo recedenti sua reddenda monstrantur. Abiit enim in professione sua vita persistere, aliud a proposito sermone discedere. Si sanctus Aurelius docteri in laicali ha- bitu oblatas reddidit, qua post oblationem filios accepit, non ideo in apostasiam uentibus sua reddenda sunt, quibus usus necessaria subtraherentur, ut uos redirent ad ordinem, a quo recesserant. Sed si uos inuicem & persisteritis iudicem necessaria subministra- re, sicut ab Apostolo f monemus tempus redimere, ut expeditius intrare uocamus: sic ne ecclesia scandalum patiantur, ne discedens in demerita precipietur, ne in perniciem monachorum, aut in- cunctum monasterii occasione suorum exardescat, laudabiliter sibi suas res dicit reddantur, sed auferri sinantur, quam ab illo ista infe- rantur.

CAUSA XVIII.

Vidam Abbas consecratus in Episcopum, prius monasterio multa conuulsi, postea in Episcopatu plura acquisiuit: cui diem fratres successorem quæren- tem, Episcopus loci semet electioni uolebat inferere, ut per ipsam Abbas in monasterio ordinetur: fra- tres renuntiantur.

- 1 Quærit primo, an monasterium possit petere, que ab Episco- po quaesita sunt, an episcopali ecclesie possit sibi vindicare, qua monasterio fuerunt tradita g.
- 2 Secundo, an per Episcopum Abbas sit eligendus & ordinan- dus, an tantummodo a propriis fratribus sit instituen- dus.

QUESTIO I.

Prima questio terminatur in concilio apud Altheum, in qua sic statutum legitur.

¶ Burchardus lib. 1. cap. 230. citat concilium apud Alth- eum. Regis Conrado Rege: itemq. Ivo part. 5. c. 343. sed exprimit, Al- theum. Item uero part. 24. c. 116. plura de hoc concilio refert his- toricus. Regno Conradi piissimi & Christianissimi Regis quibus congregata est sancta generalis synodus apud Al- theum (al. Altheium) in pago Rhetie, præsentem uidelicet Ioannis Papæ Apocrisario, sanctæ Offiensis eccle- siæ Petro venerabili Episcopo.

a aliter sequatur. b Et serm. 32. al. 33. ad fratres in eremo, & in concil. Aquiligran. cap. 112. c Ivo p. 3. cap. 177. d al- ter uocatur. e aliter ead. f 1. Cor. 7. g al. contra- dita.

C. I. ¶ Qui de monacho Episcopus ordinatur, quod ante consecrationem habuit, monasterio, quod uero post consecrationem acqui- sita propria ecclesia re- linquat.

Statutum a est, & rationabiliter secundum sanctos Pa- tres a synodo confirmatum, ut monachus, quem cano- nica electio a iugo regulari monasticæ professionis absolvit, & sacra ordinatio de monacho Episcopum facit, uelut le- gitimus hæres paternam sibi hereditatem postea iure vin- dicandi potestatem habeat: sed quidquid acquisierat, uel habere uisus fuerat, monasterio relinquat, & Abbatis sui, qui fuerat secundum regulam sancti Benedicti, arbitrio. Postquam enim Episcopus ordinatur, ad altare, ad quod sanctificatur, & titulatur b, secundum sacros canones, quod acquirere poterit, restituat.

QUESTIO II.

Secundam uero questionem terminat auctoritas Toletani concilii 4. c. 50. dicens.

C. I. ¶ Abbates & alia officia per Episco- pos debent institui.

Hoc tantum sibi in monasterio vindicent sacerdotes, quod præcipiunt canones, id est, monachos ad con- uersationem sanctam præmonere, Abbates, aliaque offi- cia instituire, atque extra regulam facta corrigere. Quod si aliquid in monachos canonibus interdictum præsum- pserint, aut usurpare quidpiam de monasterii rebus ten- tauerint, non deest ab illis sententia excommunicatio- nis.

2 ps. E contra Gregorius scribit Castorio Ariminenf. Epi- scopo.

C. II. ¶ Congregatio monasterii, non Episcopus, aut aliqui extraneorum, Abbatem instituat.

I. Abbas in monasterio non per Episcopum, aut per ali- quem extraneorum ordinetur: neque ab Episcopo Missa ibi celebretur, ut nulli ecclesie subiciatur.

¶ Huius capituli eadem est sententia ac sequentis, in quo sunt ipsa B. Gregorii uerba. Itaq. hac uideret summa quadam se- quentis: & propterea in aliquot uetus exemplaribus non sunt dis- tincta.

C. III. ¶ De eodem.

Idem eadem Castorio Episcopo, lib. 2. epist. 43. seu cap. 17.

I. Abbatem cuiuslibet e monasterio non alium, sed quem dignum moribus atque actibus monasticæ disciplinae communi consensu congregatio tota poposcerit, ordi- nari d volumus. Missas autem publicas per Episcopum uel clericos in e monasterio fieri omnimodo prohibe- mus.

1 ¶ Vel clericos] Verba hæc non leguntur apud B. Gre- gorium: omnino, nonnulla uidentur consulto immutata a col- lectore.

C. IV. ¶ Ille debet Abbas institui, quem sua congregatio, & possessionis domi- nus ordinari poposce- rit.

Item Pelagius Papa Melito Subdiaconus

II. Abbatem f in monasterio illum volumus ordina- ri quem sibi de sua congregatione & monacho- rum electio, & possessionis dominus, & (quod magis obseruandum est) ordo uitæ, ac meritum poposcerit ordi- nari.

a Burchardus l. 1. c. 231. Ivo p. 5. c. 343. b al. intitularur. c aliter eadem.] orig. d al. volumus te ordinare.] orig. e aliter illic.] orig. f Ancl. 7. c. 174. Polyg. l. 3. tit. 15. & l. 17. tit. 33. Pamm. l. 3. c. 168. Ivo p. 7. c. 24.